

УДК 811.111

Тарасенко І.П.,
Київський національний університет будівництва і архітектури**МЕТОДИЧНИЙ ЗМІСТ ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ:
ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ, ЯК ЙОГО СКЛАДОВА**

Розглядаються проблеми комунікативного навчання, а саме функціональність як його складову.

Автор розглядає різні види вправ, їх особливості та вмотивований характер мовленнєвої діяльності.

Ключові слова: аудіювання, комунікативність, ситуативність, функціональність.

Основа побудови заняття з іноземної мови - це сукупність наукових положень, що визначають його особливості, структуру, логіку та прийоми роботи. Ця сукупність називається методичним змістом навчання.

Методичним змістом сучасного уроку повинна бути комунікативність, тобто умови навчання повинні бути адекватними умовам майбутньої діяльності.

З позиції комунікативності методичний зміст уроку з іноземної мови визначається п'ятьма основними положеннями: індивідуалізація, мовленнєва спрямованість, ситуативність, функціональність новизна (оновлення подачі інформації, трансформації, перефразування...)

Функціональність висуває на перший план функції мовленнєвої одиниці і ця функція не відривається від мовної сторони, а є первинною, саме на функцію направлена свідомість учня, а форма засвоюється довільно. Наприклад: вивчаючи Future Indefinite вчитель: «Сьогодні ми вивчимо майбутній час. Він утворюється...», а при функціональному підході – Вчитель говорить: «Як що ми хочемо сказати, що ми будемо робити ввечері, завтра, через місяць/рік, тобто в майбутньому - то використовуємо таку форму...». Показуючи зразок вчитель дає умовно-мовленнєві вправи: «Пообіцяй, що ти зробиш це завтра», «Запропонуй, що твій друг буде робити через тиждень», тощо. Щоб забезпечити функціональність навчання, в установках до вправ треба використовувати мовленнєві завдання як і при спілкуванні:

1. Повідомити (сказати, об'явити, звітувати, інформувати, повідомляти)
2. Пояснити (уточнити, конкретизувати, охарактеризувати, показати, виділити, наголосити)
3. Ухвалити (рекомендувати, порадити, підтримати, похвалити, подякувати, побажати, поздоровити)

4. Обговорити (покрикувати, заперечити, звинуватити, протестувати, заперечити)
5. Переконати (довести, завірити, спонукати, переконати, умовити).

Функціональність стосується не тільки говоріння, а й читання та аудіювання (при цьому ми беремо потрібну інформацію, щось нове, уточнення деталей для того, щоб зрозуміти загальний зміст і дати правильні відповіді).

I. Функціональність визначається також необхідністю використання в навчанні всіх мовленнєвих одиниць, що і в говорінні: це слова та фрази, а також вищий рівень - це словосполучення та надфразова єдність. Цьому треба вчити спеціально: треба цілеспрямовано навчати частіше використовувані словосполучення і добиватися автоматизації їх використання.

II. Функціональність повинна бути і у використанні правил. Методичний підхід заключається в наступному:

- 1) Місце та характер правил в процесі формування мовленнєвої навички, що визначається для кожної мовної норми.
- 2) Необхідність правил визначаються з урахуванням труднощів стосовно рідної мови та умов автоматизації (етап, вік).
- 3) Знання формулюються у вигляді правил-інструкції для уникнення помилок. Такий спосіб називається *«квантування знань»*. Він дозволяє зберегти автоматизацію (мовленнєву спрямованість, функціональність).

III. Наслідком функціональності мовленнєвої діяльності є *«виключення вправ з перекладу»* (Іноземною мовою з рідної). Для навичок говоріння та засвоєння знань треба вміти користуватися мовою, а не розмірковувати про неї: (переклад з рідної мови - це порівняння двох мовних систем; говоріння - це реалізація стереотипів однієї мови; переклад - це вправа дуже важка, та займає у учня багато часу, тому це заважає ефективному формуванню навичок). Таким чином, в цілях ефективного навчання говорінню як засобу спілкування треба відмовитись від перекладу. Стосовно перекладу з іноземної мови рідною, то він використовується для семантизації абстрактних слів, перекладу окремих складних граматичних явищ при навчанні читання.

Отже, функціональність як компонент методичного змісту уроку диктує необхідність дотримання наступних правил навчання:

- Керівною в засвоєнні лексичних одиниць, граматичних явищ, мовленнєвих зразків є їх функція, а не форма.
 - В установках вправ при навчанні всіх видів мовленнєвої діяльності
 - потрібно використовувати все різноманіття мовленнєвих завдань.
- Використання знань відбувається на основі їх *«квантування»* у вигляді правил-інструкцій з урахуванням засвоєння явищ та умов навчання.
- Переклад з рідної мови при навчанні говоріння на занятті виключається.

Література:

1. Мильруд Р.П., Максимова И.Р. «Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранному языку» ИЯШ – 2000, № 4.
2. «Настольная книга иностранного языка» Маслыко Е.А., Бабинская П.К., Будько А.Ф., Петрова С.И, Попов А.И. Минск, «Вышэйшая школа» 1992.
3. Н.В. Кухарев «На пути к профессиональному совершенству», М. «Просвещение», 1990.
4. Ю.О. Жлуктенко «Методика викладання іноземних мов у вищій школі», К. «Вища школа», 1981.
5. Л.С. Панова «Обучение иностранному языку в школе», К. «Радянська школа», 1989.
6. Е.И. Пассов «Урок иностранного языка в средней школе», М. «Просвещение», 1988. – Вып. 20
7. И.А. Зимняя «Речевая деятельность как объект обучения/ Взаимосвязанное обучение видам речевой деятельности», М. 1985.
8. Я. Босан «Разговорность как динамический фактор» - новое о зарубежной лингвистике». М. 1985.
9. Swan M. “Practical English Usage” – М. 1985.

Аннотация

Статья посвящена проблемам коммуникативного обучения, а именно функциональности, которая имеет первостепенную значимость.

Особое внимание уделяется разным видам упражнений, их особенностям и мотивированному характеру речевой деятельности.

Summary

The article is concerned with problems of communicative training especially functionality as its paramount importance.

Special emphasis is laid on different types of exercises, their special features and motivated nature of speech.